

Het CBS onderschat de oversterfte

Hans Lugtigheid
Amsterdam

hanslugtigheid.nl

hans@hanslugtigheid.nl

Dit artikel is gelicentieerd onder een [CC BY 4.0 licentie](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

25 oktober 2023

1 Inleiding

Dit artikel laat zien dat het CBS de verwachte sterfte als gevolg van covid overschat en hierdoor de oversterfte onderschat.

2 Het CBS onderschat de oversterfte

In de Kernprognose 2019-2060 (KP19) in december 2019 schat het CBS de verwachte sterfte voor 2021 op 155.232 (CBS, 2019). Dit was vóór de covid-pandemie. Dit zijn doorgaans kwalitatief goede schattingen door het CBS. Het CBS past deze schattingen ieder jaar aan. Zonder grote verstoringen zijn deze aanpassingen marginaal. Ik gebruik deze schatting als basis.

In 2020 overleden (afgerond) 21.000 mensen aan covid. Ik schat dat 8.000 van deze 21.000 zonder covid nog een jaar geleefd zouden hebben en dus in 2021 zouden zijn overleden*. Voor 2021 verlaag ik de verwachte sterfte uit KP19 met 8.000 naar 147.332. Dit is de verwachte sterfte met covid als enige versturende factor.

In de Bevolkingsprognose 2020-2070 (BP20) in december 2020 schat het CBS de verwachte sterfte voor 2021 op 154.887 (CBS, 2022). Dit is 345 minder dan de schatting uit van 155.232 uit KP19 en 7.655 meer dan de verwachte sterfte met covid als enige versturende factor. Volgens het CBS is in deze schatting de verandering ten gevolge van covid (hier: 8.000) inbegrepen. Dan zit er in de schatting door het CBS een tweede versturende factor ter grootte van 7.655. Dit geeft tabel 1.

Tabel 1: Verwachte sterfte 2021

	CBS	Aangepast
Verwachte sterfte KP19	155.232	155.232
- in 2020 overleden door covid	8.000	8.000
- tweede verstoring BP20	<u>7.655</u>	—
<u>Aanpassing</u>	<u>345</u>	<u>8.000</u>
Verwachte sterfte	154.887	147.232

Het is de tweede verstoring van 7.655 in BP20 die zorgt voor een overschatting van de verwachte sterfte door het CBS. De oversterfte wordt berekend als de werkelijke sterfte min de verwachte sterfte (CBS, z.d.). De schatting van het CBS onderschat dan de oversterfte met deze 7.655. De sterfte in 2021 is 170.972 en dit leidt tot tabel 2.

Tabel 2: Verwachte sterfte 2021

	CBS	Alleen covid	Vershil
Werkelijke rsterfte	170.972	170.972	0
<u>Verwachte sterfte</u>	<u>154.887</u>	<u>147.232</u>	<u>7.655</u>
Oversterfte	154.887	147.232	7.655

Het CBS stelt dat zonder pandemie de schatting van de verwachte sterfte in de BP20 evenredig hoger zou uitvallen. Deze zou dan gelijk zijn aan $154.887 + 8.000 = 162.887$. Vergeleken met de schatting van 155.232 uit de KP19 is dit een opmerkelijke stijging. Het CBS heeft deze stijging (nog) niet verklaard.

3 Conclusie

Het lijkt er zeer op dat het CBS de oversterfte heeft onderschat.

Merk op dat met een andere schatting dan genoemde 8.000 de argumentatie gelijk blijft.

* Schatting: In 2020 overleden ongeveer 21.000 mensen aan covid. Hierbij zaten veel (zeer) ouderen die zonder covid niet lang meer zouden leven en in 2021 zouden zijn overleden. Ik schat deze groep op 8.000. Bij een andere schatting, bijvoorbeeld 6.000, blijft de redenering hetzelfde. Met de vele ouderen die zijn overleden is een schatting van 1.000 of 2.000 niet realistisch. Dus is de schatting, hoewel niet erg precies, significant hoger en dus relevant. Voor dit artikel volstaat de gehanteerde schatting.

Literatuur

CBS (2019, 16 december). *Prognose bevolking; kerncijfers, 2019-2060*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/84645NED>

The screenshot shows the StatLine interface for the topic 'Prognose bevolking; kerncijfers, 2019-2060'. It includes a dropdown menu for 'Onderwerp', a 'Prognose(-Interval)' dropdown, and a 'Perioden' dropdown. The data table shows the number of deaths ('Overledenen') for the years 2021 and 2022.

		Overledenen
		aantal
Prognose	2021	155 232
	2022	157 173

Bron: CBS

CBS (z.d.). *Vragen en antwoorden over de sterftecijfers*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/faq/corona/medisch/vragen-en-antwoorden-over-de-sterftecijfers>

CBS (2022, 23 juni). 3. *Beschrijving (over)sterfte en doodsoorzaken in 2020 en 2021*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2022/sterfte-en-oversterfte-in-2020-en-2021/3-beschrijving-over-sterfte-en-doodsoorzaken-in-2020-en-2021>

Voor meer over dit onderwerp zie: hansluchtigheid.nl